

Dato: 26. juni 2018
Sagsbeh: Stephan Andreas Damgaard
Sagsnr.: 2017-0090-0233
Dok.: 787133

Orientering om tildækningsforbuddet

1. Indledning

Den 1. august 2018 træder det nye ”tildækningsforbud” i kraft – det vil sige et forbud mod på offentligt sted at bære beklædningsgenstande, der skjuler ansigtet, jf. lov nr. 717 af 8. juni 2018 samt lovforslag nr. L 219 af 11. april 2018, der førte til lovens vedtagelse.

Det fremgår af lovforslaget, at det har som sine overordnede mål at værne om respekten for fællesskabet, værdierne og sammenhængskraften i det danske samfund. Tildækningsforbuddet har således nærmere bestemt til formål at fremme og lette den sociale interaktion og sameksistens, der er afgørende i et samfund, ved at bidrage til, at man i Danmark møder hinanden på en ordentlig måde.

Nedenfor gives et overblik over de nye regler, herunder indholdet af tildækningsforbuddet (pkt. 2), undtagelsen til forbuddet om tildækning med et ”anerkendelsesværdigt formål” (pkt. 3) samt håndhævelsen af tildækningsforbuddet (pkt. 4).

2. Tildækningsforbuddet: Det forbydes på offentligt sted at bære beklædningsgenstande, der skjuler ansigtet

Det nye tildækningsforbud fremgår af straffelovens § 134 c, stk. 1: ”Den, som på offentligt sted bærer en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt, straffes med bøde”.

- *Omfattede beklædningsgenstande* kan f.eks. være huer, hætter, tørklæder, masker, hjelme, heldækkende dragter, kunstige skæg mv. Forbuddet omfatter tildækning af ansigtet, der sker ved én eller flere beklædningsgenstande.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- *Det er en konkret vurdering, om ansigtet anses for "skjult". Ved denne vurdering indgår navnlig, om det er muligt at se og aflæse personens ansigtsudtryk. Burka og niqab samt elefanthuer o.l., hvor alene øjne og mund er synlige, er eksempler på beklædningsgenstande, der skjuler ansigtet. I forbindelse med folketingsbehandlingen af lovforslaget gav Justitsministeriet på den anden side udtryk for, at en maske, der alene dækker en persons næse- og mundåbning – f.eks. en luftforureningsmaske e.l. – som udgangspunkt ikke kan anses for at skjule ansigtet i strid med tildækningsforbuddet.*
- *Forbuddet omfatter alle personer og beklædningsgenstande, uanset f.eks. religiøst eller politisk tilhørsforhold mv. Noget andet er, at der kan være situationer, hvor f.eks. tildækning af ansigtet af religiøse årsager ikke er forbudt, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.*
- *Det er ikke i sig selv forbudt på offentligt sted at besidde beklædningsgenstande, der kan bruges til at skjule ansigtet (f.eks. i en lomme eller i en taske). Dette er således ikke særskilt strafbart, ligesom det heller ikke kan straffes som forsøg på at overtræde tildækningsforbuddet. (Der kan således slet ikke straffes for forsøg på at overtræde tildækningsforbuddet, da strafferammen alene indeholder bødestraf, jf. straffelovens § 21, stk. 3.)*
- *Forbuddet gælder på "offentligt sted", der skal forstås som svarende til det område, der er omfattet af ordensbekendtgørelsen, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 med senere ændringer.*

3. Undtagelse: Tildækningsforbuddet forbyder ikke tildækning af ansigtet, der tjener et "anerkendelsesværdigt formål"

Der gælder følgende generelle undtagelse til det nye tildækningsforbud, jf. straffelovens § 134 c, stk. 2: *"[Tildækningsforbuddet efter stk. 1] gælder ikke for tildækning af ansigtet, der tjener et anerkendelsesværdigt formål".*

Tildækningsforbuddet er på dette punkt opbygget på en lignende måde som det gældende "maskeringsforbud" ved møder, forsamlinger o.l., der har virket siden 2000, jf. straffelovens § 134 b.

Det vil være en konkret vurdering, om en tildækning af ansigtet tjener et anerkendelsesværdigt formål i forhold til tildækningsforbuddet. Generelt skal der ved denne vurdering navnlig lægges vægt på a) beklædningsgenstandens karakter, b) den konkrete brug samt c) den situation, hvori beklædningsgenstanden bæres.

I bemærkningerne til lovforslaget om tildækningsforbuddet gives en række retningslinjer og eksempler mv. om vurderingen af, hvad der udgør et ”anerkendelsesværdigt formål”. Et anerkendelsesværdigt formål kan således f.eks. være:

- Tildækning af ansigtet med halstørklæde, hue o.l. til beskyttelse mod kulde, hvis det efter omstændighederne – herunder årstiden og vejrforholdene – må anses for sædvanlig og rimelig påklædning.
- Tildækning af ansigtet med f.eks. kostumer og masker anvendt i forbindelse med karnevaller, fastelavn, halloween, udklædningsfester, sportsbegivenheder o.l. I forbindelse med folketingsbehandlingen af lovforslaget gav Justitsministeriet også udtryk for, at det vil tjene et anerkendelsesværdigt formål, hvis en person tildækker ansigtet ved at bære en traditionel folkedragt i forbindelse med fejring af en årlig lokal festival (sådan som det f.eks. kan være tilfældet med den såkaldte Fanødragt).
- Tildækning af ansigtet med f.eks. masker og hjelme anvendt i forbindelse med jagt, fiskeri, sportsudøvelse o.l. – f.eks. sikkerheds- eller camouflagedstyr – hvis det efter omstændighederne foregår på en sædvanlig og rimelig måde.
- Tildækning af ansigtet med forbindinger o.l., der skyldes helbredsmæssige årsager.
- Tildækning af ansigtet i en konkret arbejdsmæssig sammenhæng, hvis det efter omstændighederne sker på en sædvanlig og rimelig måde. Det kan bl.a. være anvendelse af beskyttelses- eller sikkerhedsudstyr e.l., f.eks. beskyttelsehjelm og åndedrætsværn. Det kan efter omstændighederne også tjene et anerkendelsesværdigt formål, når eksempelvis personale i en butik, et butikscenter mv. er udklædt som ”butiksmaskot” e.l., hvis det foregår på en sædvanlig og rimelig måde.
- Tildækning af ansigtet med henblik på opfyldelse af lovkrav o.l. (f.eks. færdselslovens regler om anvendelse af styrthjelm under kørsel af motorcykel mv.)
- Tildækning af ansigtet, som i sig selv kan anses for en meningstilkendegivelse, der er beskyttet af ytringsfriheden. Dette vil således skulle indgå i vurderingen af, om tildækningen tjener et anerkendelsesværdigt formål.
- Tildækning af ansigtet på en måde – og i en konkret sammenhæng – der er nært forbundet med udøvelse af religionsfriheden mv. Som klart udgangspunkt er tildækning af ansigtet af religiøse årsager således ikke forbudt, når det sker i forbindelse med en konkret religiøs handling e.l., f.eks. i en religiøs bygning eller i forbindelse med et vielses- eller begravelsesritual mv.

Hvis man *ikke* har et anerkendelsesværdigt formål, er det forbudt på offentligt sted at bære en beklædningsgenstand, der skjuler ansigtet. Det betyder også, at det ikke i sig selv er tilladt at tildække ansigtet, selv om man er på vej under almindelig transport til eller fra et sted eller en sammenhæng mv., hvor tildækning af ansigtet tjener et anerkendelsesværdigt formål (f.eks. hvis man kører i tog hen til sit arbejde, et karneval mv.).

4. Håndhævelsen af tildækningsforbuddet

Straf

Overtrædelse af tildækningsforbuddet kan straffes med bøde, jf. straffelovens § 134 c, stk. 1.

Det forudsættes, at en enkeltstående overtrædelse af forbuddet i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med en bøde på 1.000 kr. Det forudsættes endvidere, at straffen i andegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til en bøde på 2.000 kr., og at straffen i tredjegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til en bøde på 5.000 kr. I fjerdegangstilfælde og senere tilfælde forudsættes straffen som udgangspunkt fastsat til en bøde på 10.000 kr.

Håndhævelsen i praksis

Ved overtrædelser af tildækningsforbuddet vil politiet i praksis kunne påbyde den pågældende person at bringe den ulovlige adfærd til ophør – det vil sige f.eks. påbyde personen at fjerne en beklædningsgenstand, der skjuler ansigtet, eller at fjerne sig fra et offentligt sted, ligesom politiet vil kunne indbringe personen til en politistation.

Det understreges, at tildækningsforbuddet skal håndhæves under hensyntagen til personens integritet og uden unødigt krænkelse af den pågældende. Også i forhold til håndhævelsen af tildækningsforbuddet skal der således gås frem så skånsomt og hensynsfuldt, som situationen tillader. Tilsvarende har justitsministeren flere gange klart understreget, at han ikke ønsker at se ydmygende eller nedværdigende scener i forbindelse med håndhævelsen af forbuddet, og at han bestemt ikke ser for sig, at politiet ”skal hive tøjet af folk” e.l.

Det tilføjes i øvrigt, at den nye bestemmelse om tildækningsforbuddet i straffelovens § 134 c – ligesom andre straffebestemmelser – vil spille sammen med retsplejelovens almindelige regler om strafferetsplejen, herunder om politiets efterforskning og afhøring, anholdelse, rettighederne for en sigtet eller en tiltalt, en straffesags behandling ved domstolene mv.

Særligt om mistanke om negativ social kontrol i forbindelse med overtrædelser af tildækningsforbuddet

Hvis der i forbindelse med en overtrædelse af tildækningsforbuddet opstår mistanke om, at personen er underlagt negativ social kontrol – f.eks. fordi personen giver udtryk for at være underlagt tvang eller andet pres for at bære ansigtstil-dækkende beklædning – skal politiet vurdere, om der er grundlag for at efterforske et strafbart forhold. Politiet skal derudover vurdere, om personen bør tilbydes hjælp og støtte mv.

Det indebærer bl.a., at politiet efter en konkret vurdering skal undersøge, om der i øvrigt er oplysninger om personen i politiets systemer – f.eks. på grund af tidligere tilfælde af husspektakler mv. – eller der eventuelt er andre indikationer på, at personen er udsat for negativ social kontrol.

Politiet vil i disse tilfælde bl.a. kunne vejlede om muligheden for at søge rådgivning og støtte til at komme ud af et undertrykkende miljø mv., herunder at personen, hvis det er en kvinde, kan kontakte et kvindekrisecenter. Politiet kan også selv henvise kvinden til et kvindekrisecenter, hvis det oplyses, at kvinden har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold. Hvis der vurderes at være behov for det, kan der også – som led i den almindelige indsats over for negativ social kontrol og æresrelaterede forbrydelser mv. – iværksættes konkrete forebyggelses- eller beskyttelsesforanstaltninger (f.eks. sikring af vedkommendes hjem, flytning til anden adresse mv.).

Politiet inddrager og videregiver oplysninger om personen til kommunen, hvis det er nødvendigt for at forebygge, at personen udsættes for negativ social kontrol, eller hvis politiet vurderer, at der er tale om en socialt udsat familie med børn, som har behov for særlig støtte, herunder på grund af oplysninger om mistrivsel, tvang, trusler eller vold i familien.

Kommunerne er herefter efter serviceloven ansvarlige for at yde hjælp og støtte til den pågældende familie bl.a. med henblik på at forebygge sociale problemer. Kommunerne skal derfor ved modtagelse af politiets oplysninger undersøge, om familien er kendt i det sociale system, og om de nye oplysninger i givet fald betyder, at familien skal tilbydes hjælp.